

Milí mládežníci, dovoľte mi Vás srdečne všetkých pozdraviť krásnymi slovami: „*Christos Voskrése!*“ Keď ma oslovili kvôli napísaniu tohto príhovoru, bolo to ešte pred Strastným týždňom a popravde, ťažko sa mi vtedy hľadali slová, ktoré by potešili či povzbudili, keďže v mysli sa človek pripravoval na iné... No teraz je to ľahké, krásne, veselé... *Christos Voskrése, radost' moja!* To sú slová prep. Serafíma Sarovského, pokroviteľa nášho bardejovského chrámu. Aká krása sa ukrýva v tých slovách! Po prvé je to láska o Serafíma k Christovi a po druhé k blížnym. A čo je najkrajšie, že u o. Serafíma bol blížny naozaj každý - aj zbojníci, ktorí ho prepadli a ublížili mu. Láska k Christovi prevyšuje i naplňuje náš vzťah k blížnym.

Vy, mládežníci z Bratstva, máte krásne poslanie. Zvestovať Voskresšaha Christa mladým. Náročná úloha i pre kňazov, ale keď človek priloží ruku k dielu, Boh pomôže. Povieme si mnohokrát, je to ťažké, náročné, máme i obavy a pod. V tom prípade si spomeňte na sv. ženy myronosice. Koľko odvahy museli nabrat v sobotu „zilo ráno“, aby šli k hrobu „Žiznodavca“, zvlášť ak ešte vedeli, že Ho strážia vojaci. *„Ženy s mýry bohomúdryja v slíd tebé tečáchu, jehóže mértva so slézami iskáchu, poklonišasja rádujuščyjasja živómu Bóhu, i páschu tájnuju Tvojím, Christé, učeníkóm blahovistša“* (Voskresnyj kánon Paschy, 7. píseň).

Tak aj Vy, ak budete vo svojom poslaní podobní tým „obyčajným“ ženám, Boh vám dá odvahu postaviť sa i pred kráľov a zvestovať im o Christovi, ktorý premochol smrť, daroval život nám všetkým, podobne ako sv. Mária Magdaléna pred cisárom Tibériom. Nech Vám Boh požehná každé započaté dielo na slávu Božiu aj radostne dokončiť. Na mnohaja i blahaja ľita – Christos Voskrése!!!

jerej Ivo Petrovaj

Foto: facebook Pravoslávna cirkevná obec Brezová pod Bradlom

VARADKA

ČLOVEK MIENI, PÁN BOH MENÍ

„Človek mieni, Pán Boh mení,“ to je najvýstižnejšia veta, ktorou môžeme v skratke opísať našu ďalšiu neplánovanú návštevu v malej, no aj napriek tomu všetkým známej dedinke Varadka. Varadku pozná snáď každý. Čo však o nej vie málokto, je napríklad pôvod samotného názvu, ktorý pochádza z maďarského slova „var“, čo znamená hrad. Nie je vylúčené, že sa kedysi v dávnej minulosti vo Varadke alebo jej okolí nachádzal nejaký zámok alebo už spomínaný hrad, po ktorom však neostala žiadna stopa, o ktorej by sa vedelo. Varadka sa nachádza neďaleko Bardejova a je obklopená lesmi a krásnou prírodou z každej strany, vzdialená len pár kilometrov od poľských hraníc. A práve z tohto krásneho zákutia východného Slovenska pochádza naša mládežníčka Juliánka, ktorú už poznáte z tejto rubriky.

Iste ste sa zamysleli, prečo je táto dedinka taká známa. Nebude to pôvodom jej názvu, ani hypotézou o hrade v minulosti. Je známa svojou drevenou pravoslávnu cerkvou, ktorá je mnohým z nás blízka srdcu. Možno práve preto sa tam tí, čo ju aspoň raz navštívili, vždy radi vracajú. Chrám zasvätený sviatku Pokrova Presvätej Bohorodičky stojí od roku 1924. Je zaujímavý svojím interiérom, ktorý je zahalený do modrej farby, inak nazývanej aj ako Bohorodičná. Starý drevený ikonostas, lúče slnka prenikajúce cez malé farebné sklíčka okien, nádherná vôňa kadidla a vozglas „*Blahosloveno Carstvo...*“ spievaný známym hlasom o Petra, vytvárajú čarovnú atmosféru, v ktorej človek túži s modlitbou na perách zanechať „*vsjakoje žitejskoje popečenije*“.

K ŠĀSTIU TOHO NETREBA VEĽA

Keď sa povie Varadka, každému sa hneď vybaví meno o. Petra Savčáka. Okrem Varadky je duchovným správcom aj v Nižnej a Vyšnej Polianke už dlhých 21 rokov. Jeho jedinečná osobnosť, nikdy nemiznúci úsmev na tvári, nákazlivá radosť, pokora, dobrota a dobré slovo je neoddeliteľnou súčasťou týchto cirkevných obcí ako aj hrdých vyznávačov Pravoslávia a horlivých Rusínov. Po príchode do fary a uvítacom pozdrave „*čin-čin, na zdravie*“ sa každá návšteva nesie v duchu príjemnej, veselej a domácej atmosféry. Nebolo tomu inak ani v našom prípade. Po rannej Liturgii a chutnom pôstnom obede, na ktorom má zásluhu matuška Janka a jej kulinársky talent, zvlášť na pôstne jedlá, ktorými vie motivovať k pôstu natoľko, že argument „*to sa nedá*“ stráca absolútnu hodnotu, pretože Vám dokáže jeho presný opak, sme s malou obavou

začali premýšľať, o čom budeme písať v tejto rubrike, keďže plány nevyšli celkom podľa našich predstáv. Avšak, už mnohokrát sa nám osvedčila veta „*najlepšie sú tie okamihy, ktoré nikto neplánoval*“, a tak sme sa spontánne vybrali za miestnou veriacou, 97 ročnou p. Annou Guzyovou – vzácnym pokladom, ktorý obohatí každého, kto ho nájde. Nízka, usmievavá babička v chustočke, z ktorej vyžaruje samá dobrota, uvidiac vo dverách známu tvár Juliánky, nás hneď privítala a zahrnula tou najúprimnejšou radosťou a láskou. V jednom okamihu sme sa akoby preniesli do detstva a v kuchyni u svojej starej mamy len tak sedeli a rozprávali sa o živote. Babka Anna zažila predchodcov o. Petra – o. Pajkoša, o. Cimbaláka, o. Kosteckého a o. Buríka, ktorých si ešte menovite pamätá, čo veľa prezrádza aj o jej zbožnosti. „*Otec duchovný bol pre nás vždy vážený človek. Všetci v dedine sme sa stretli a chodili kňazom pomáhať na pole.*“ Prezradila nám aj o sebe, že pochádza z Nižnej Polianky a ako 19 ročná sa vydala do Varadky, kde žije až dodnes. „*Keď som sa ako 19 ročná vydávala, už som bola skoro stará dievka a dnes... dnes je celkom iná doba.*“ Má dve deti, vnúčatá a dokonca už aj pravnúčatá, ktoré taktiež pozná všetky po mene, čo je na takýto vek naozaj Božím požehnaním a darom. Dlhé roky vypomáhala v jedálni. Na tieto časy mladosti rada spomína, keď s úsmevom na tvári hovorila: „*Všetci sme sa poznali, stretávali a chodili spolu na zábavy. Vo Varadke sa nikdy neklopalo na dvere. Nikto nebol pre nikoho cudzím.*“ A hoci mali vtedy ľudia omnoho ťažší život ako my dnes, nepotrebovali k šťastiu veľa. „*Ľudia žili skromne, zbožne, tvrdo pracovali, stretávali sa a pomáhali si. Možno preto boli oveľa šťastnejší a spo-*

kojnejší.“ Slová a myšlienky babky Anny, na prvý pohľad bežné a ničím výnimočné, v nás zanechali hlboký dojem a spustili riekú úvah o tom, akú veľkú pravdu v sebe ukrývajú. Častokrát sa snažíme zachraňovať svet a robiť niečo veľké, a pritom zabúdame na tie malé a jednoduché skutky lásky, obetavosti pre druhého, pomoci a stretávania sa.

NAJLEPŠIE SÚ TIE OKAMIHY, KTORÉ NIKTO NEPLÁNOVAL

Po tomto - hoci krátkom, no obohacujúcom rozhovore - sme sa museli pomaly rozlúčiť s babkou Annou, ktorá nás ďakujúc za návštevu vypravovala až vonku a my sme sa znova ocitli v realite dnešnej doby. A tak, ako začínajú a končia takmer všetky naše návštevy – teda, že utekáme na vlak, autobus alebo nám v lepšom prípade len tak zastaví auto, aby nás zviezlo, nebolo tomu inak ani teraz. Ponáhľajúc sa na vlak do Bardejova, a pritom ešte stále vstrebávajúc všetky slová babky Anny Guzyovej, sa skončila naša nečakaná a neplánovaná návšteva vo Varadke a veta „*najlepšie sú tie okamihy, ktoré nikto neplánoval*“ sa znova potvrdila.

Marína

MY SME DETI NEBA

Akáže to radosť povedať veriacemu človeku: ja som dieťa neba. A v skutočnosti sme všetci deti neba, lebo tam patríme. Predstavme si matku, ktorá má jedného syna, ktorého veľmi miluje, avšak prichádza okamih, kedy ju musí opustiť, aby svoj život zasvätil Bohu ako mních v monastieri. Zo začiatku je jej veľmi ťažko, nedokáže sa s tým zmieriť, avšak prejde rok, dva a je s tým vyrovnaná. Jej dušu naplňuje veľká radosť, a i keď občas jej príde smutno, milostivý Boh ju vždy pohladí a dá vieru, že rozhodnutie jej syna bolo tým najlepším rozhodnutím.

A tak je to s každým človekom na zemi, ktorého miluje Boh a chce, aby s Ním bol vo večnosti a radoval sa Jeho veľkej milosti. Avšak je zarmútený, ak sa od Neho človek vzdaluje a ignoruje Jeho nesmiernu lásku k nemu. No Boh ho neodsudzuje, ale trpezlivo čaká jeho návrat a obrátenie.

Na svete neexistuje nič krajšie, ako keď človek má priateľský vzťah so svojim Tvorcom, ku ktorému sa snaží vždy utiekať, vyznať, čo ho trápi a hlavne sa k Nemu pomodliť.

Predstavme si dieťa, ktoré sa nechtiac poranilo a rýchlo uteká k svojej matke, aby tá ho pohladila a povedala mu: „*Neboj synak, je to len malá rana, rýchlo sa zahojí a čoskoro bude dobre.*“ Tak aj človek by mal vždy sa utiekať ku Christovi, ktorý ho povzbudí, posilní a dá mu vieru ísť ďalej. No častokrát mu v tom bránia vášne, ktorými je spútaný, a hoci ako by chcel byť v Božej prítomnosti, nedokáže to. Preto je potrebné, aby človek bojoval s vášňami, lebo sú ako semienka, ktoré zapustia koreň v duši, a vtedy je ešte ťažšie sa ich zbaviť. Preto, kým sa ešte nezakorenili, je potrebné vynaložiť úsilie, aby ich pomaličky zo svojej duše i srdca človek odstraňoval. No nikdy

nie sám, vlastnými silami, ale s pomocou duchovného otca a samozrejme - s Božou pomocou.

Boh si cení i tú najmenšiu snahu človeka, preto je iba na ňom, aby urobil prvý krok, a potom s Božou pomocou sa mu bude dariť urobiť druhý i tretí, a tak až do konca svojho života. Pre niekoho je ťažké urobiť čo i len ten prvý krok, no nič tým nestráca, stále má nádej, no je potrebná láska, aby človek miloval Christa a uvedomil si, aké veľké dielo pre neho urobil. Christovo utrpenie, plúvanie do tváre, údery paličou po hlave, fackovanie, vysmievanie sa Mu, trňová koruna na Jeho hlave, bičovanie, nesenie kríža na Golgotu a nakoniec Ukrižovanie - to všetko by človeka malo priviesť k zamysleniu sa nad samým sebou.

Ako žijem? Svedčí môj život o Christovi? O Jeho veľkej obetavosti a nesmiernej láske?! Ak si človek úprimne odpovie na tieto sebakritické otázky, zistí, že jeho duša je ďaleko od Christa. Preto by mal prosiť Boha, aby mu pomohol urobiť úprimné pokánie, lebo ono je začiatkom nového života v Christovi, kedy starý človek umiera a oživuje sa v nás nový. A vtedy prichádza sám Christos k duši človeka, objíma ho svojou Otcovskou láskou a hovorí mu: „*Neboj sa, synak môj, Ja som s tebou!*“ A ešte väčšiu lásku a blahodať Svätého Ducha mu dá pocítiť, keď pristúpi k sv. Eucharistii a prijme Jeho najsvätejšie Telo a najčestnejšiu Krv.

Preto sa nezarmucuj, človeče, lebo Boh je vždy pripravený ti pomôcť stať sa lepším. Prep. Porfirij Kavokolivit nám hovorí nasledujúce povzbudzujúce slová: „*Boh je živý. Keď strácaš všetku nádej, tak On ti posiela niečo, čo by si nijak neočakával... len musíš v Neho veriť a ľúbiť Ho. Tak, ako On nás ľúbi a stará sa o nás - ako každý otec o svoje deti.*“ Majme vždy na pamäti, že hoci ako by sme padli na dno svojich hriechov, vždy je tu náš Nebeský Otec, ktorý nám chce pomôcť. Častokrát sa nám stáva, že i keď sa snažíme k Bohu priblížiť tým, že sa modlíme a postíme, vo svojej duši cítime akýsi chlad a pusto, ktoré nás veľmi trápi, zarmucuje a my padáme do zúfalstva. Občas sa nám to stáva kvôli našim hriechom, ak niekoho odsudzujeme, ak veľa hovoríme (prazdnoslovije), ak si domýšľame, ak sa prejedávame, ak smilníme a pod. Vtedy nás Svätý Duch pokoja a radosti opúšťa a my sa stávame besnými. Zvyčajne sme nervózni a všetko nás znepokojuje. Preto pri takom to stave, je potrebná trepezlivosť. Veľký kráľ Šalamún nám vo svojej knihe Kazateľ, 3. kapitola: Všetko má svoj čas, hovorí nasledujúce: „*Všetko má určenú chvíľu a každá záležitosť pod nebom má vhodný čas: je čas narodiť sa a čas zomrieť, čas sadiť a čas vytráhať zasadené, čas zabíjať a čas liečiť, čas rúcať a čas stavať, čas plakať a čas smiať sa, čas žiaľiť a čas tancovať.*“ A v skutočnosti je tomu tak so všetkým.

Preto má svoj čas i návrat Svätého Ducha do našej duše, len nesmieme strácať vieru, ale z hĺbky svojej duše prosiť Boha o odpustenie. Tak teda, vstaň, dieťa Božie, nemaj strach, odvráť od seba všetko zlo, čo ťa drží na zemi, a pozdvihni svoju dušu i telo k nebu, kde prebýva náš najsladší Nebeský Kráľ a Otec nás všetkých - Isus Christos.

NEVYCHOVÁVAJTE DETI S NEUSTÁLOU POCHVALOU Svätý Porfírij Kavsokalivita

Pokora je liek a veľké tajomstvo úspechu detí. Dôvera Bohu dáva absolútne istotu. Boh je všetko. Nikto nemôže povedať: „*Ja som všetko.*“ To len podporuje egoizmus. Hospod' chce, aby sme deti učili pokore. Bez pokory ani my, ani deti nič nedosiahneme. Musíte byť veľmi pozorní, keď deti povzbudzujete, aby niečo dosiahli. Nesmiete dieťaťu hovoriť: „*Dosiahneš úspech, si nadaný, mladý, smelý, dokonalý!*“ Takto mu nepomáhate. No môžete mu povedať, aby sa modlil Bohu: „*Dieťa moje, Hospod' ti dal dary. Modli sa, aby ti dal sily rozvíjať ich a uspieť. Nech ti Boh daruje svoju blahodat.*“ Taká je ideálna metóda - naučiť ich vo všetkom hľadať Božiu pomoc.

Pochvala deťom škodí. Čo hovorí Slovo Božie: „*Lud môj, tvoji vodcovia sú vodcovia a cestu, ktorou kráčaš, ničia!*“ (Iz 3, 12) Ten, kto nás chváli, nás privádza v zablúdenie a ničí cestu nášho života. Aké múdre sú tieto Božie slová! Pochvala nepripravuje k životným ťažkostiam, preto keď deti vyrastú, budú nespôsobné, nenájdu svoju cestu v živote a nakoniec utrčia neúspech. Dnes je svet rozvrátený. Malému dieťaťu hovoria iba pochvalné slová. Rodičom radia: „*Netreba, nerobte mu výčitky, neoponujte, netlačte naňho.*“ Dieťa si na to zvyká, preto nevie, ako správne reagovať pri najmenšom probléme.

Za životné neúspechy detí sú vinní hlavne rodičia a následne učitelia, pretože ich neustále chvália, plnia im hlavy egoistickými slovami. Neprivádzajú ich k Božiemu Duchu, no oddaľujú ich od Cirkvi. Keď deti vyrastajú a nastupujú do školy s týmto egoizmom, vzdaľujú sa od viery, pohrdajú ňou, nechcú si čtiť Boha, vážir si rodičov a ostatných. Stávajú sa neskrotiteľnými, bezohľadnými a bezcitnými. Nectia si ani vieru, ani Boha. Vychovávame nie kresťanov, ale egoistov.

Deti sa nevychováajú pochvalou, pretože sa stávajú egoistickými a hrdými. Neskôr v živote budú stále chcieť, aby ich ľudia chválili, dokonca aj keď im takým spôsobom budú klamať. Žiaľ, dnes sa všetci naučili klamať, no hrdí ľudia lož prijímajú, pre nich sa stala duchovnou potravou. „*Len ma pochváľ, aj keď to bude lož či irónia.*“ Boh toto nechce. Hospod' chce počuť pravdu. No nie všetci to chápu a konajú opačne.

Keď neustále a bezhlavo deti chváliš, nepriateľ (ľudského rodu) ich pokúša. Naháňajú vodu na mlyn egoizmu a od malička privykajú na pochvalu zo strany rodičov a učiteľov. Áno, môžu mať úspech vo vedomostiach, no aký je z toho úžitok? V živote budú egoisti, nie kresťania. Egoisti nikdy nemôžu byť kresťanmi. Neustále chcú, aby ich iní chválili, všetci ich mali radi, hovorili im pekné slová, no toto nechce náš Hospod', naša Cirkev, náš Kristus.

Naša viera neschvaľuje taký spôsob výchovy. Naopak, chce, aby sa deti od mala učili pravdu. Christova pravda podčiarkuje, že ak chváliš človeka, robíš ho egoistom. Egoista je zmätený a vedený diablom a zlým duchom. Takto je jeho prvoradou úlohou odvrhnúť Boha a tým, že je egoista, nie je spôsobilý na život v spoločenstve.

Je nevyhnutné hovoriť pravdu, aby ju druhý človek poznal, inak zapríčiňíš, že sa nedozvie, čo je to pravda. Keď hovoríš druhému pravdu, zorientuje sa, je pozorný,

počúva iných, je zdržanlivý. Keď budeš dieťaťu hovoriť pravdu, pokarháš ho, aby vedel, že to, čo urobil, nie je dobré. Premúdry Šalamún hovorí: „*Kto šetrí palicu, nenávidí syna, kto ho však miluje, včas ho vychováva*“ (Prís 13,24). To však neznamená, že ho máš biť palicou. Vtedy prekračujeme hranice a dosahujeme opak toho, čo chceme dosiahnuť.

Keď odmalička deti chválime, podstrkujeme ich k egoizmu. Hoci si aj len doberáš egoistu, no stačí mu povedať, že je dobrý, už v ňom zapáliš egoizmus. Vtedy ti dieťa povie: „*Ten, kto ma chváli, je dobrý človek.*“ No to je nesprávne. Pretože v dieťati, ktoré vyrastá egoistom, vzniká chaos. Trpí a nevie, čo robiť. Egoizmus je príčinou duševného zmätku. Sami psychiatri, keď sa zaoberajú touto otázkou, konštatujú, že egoista je chorý človek.

Nikdy by sme nemali chváliť našich blízkych a klamať im, no učiť ich pokore a Božej láske. Rovnako nesmieme učiť deti, aby nás mali radi za to, že ich chválime. Musíme sa učiť milovať všetkých, a nie chcieť, aby nás milovali. Čo najviac obetovať samých seba pre našich blízkych v Christovi, nečakajúc od nich pochvalu a lásku. Zachovávajú sa k nám tak, ako ich naučil Hospod'. Ak sú tiež kresťania, oslávia Boha za to, že ste sa s nimi stretli, pomohli im či poučili ich dobrým slovom. Takto učte deti v školách, v tom je pravda. V opačnom prípade vyrastú nespôsobné pre život. Nebudú vedieť, čo robiť, kam ísť. Príčinou budeme my, ktorí sme ich tak vychovali. Nepriviedli sme ich k pravde, nenaučili ich pokore a láske Božej. Urobili sme z nich egoistov, taký je výsledok našej výchovy!

Preložila Jaroslava Žáková

Zdroj: <https://pravoslavie.ru/133657.html>

O ŽENSKOSTI

Chcel by som povedať pár slov o ženskosti. Ako príklad mi poslúži film Dievčatá (1962, Mosfilm). Hlavnou hrdinkou je Tosja, ktorá sa nevyznačuje nejakou výraznou vonkajšou krásou. Il'ja Kovrigin, mužský protagonista, sa stavil, že si dokáže za jeden týždeň Tosju úplne omotať okolo prsta. Aby sa mu podarilo vyhrať stávkku, dočasne (ako si sám myslel) sa prestane stretávať s Anfiskou. Tá je naopak podmanivo krásna, opantáva mužov svojím pohľadom, koketnosťou a ďalšími prostriedkami. Zvrat v dejí nastáva vtedy, keď sa Il'ja nečakane skutočne zamiluje do Tosje a rozchádza sa s Anfiskou. Tá sa potom v noci hystericky rozplače: *„Ja som si myslela, že všetci, čo hovoria o láske, klamú – vymysleli si peknú rozprávku, aby sa im na svete ľahšie žilo. A teraz vidím, že láska existuje... Vysvetlite jedno. Všetky dievčatá sú milované: aj Kat'a, aj Naďa, a dokonca aj Tosjka. Iba ja som prekliata! Som snád' horšia ako ostatné?“* „Ty sa máš čo sťažovať,“ oponuje jej jedno z dievčat. *„So mnou iba trávia čas, a keď sa chcú ženiť alebo ľúbiť skutočne, vtedy si nájdu nejakú Mášu alebo Dášu. Ešte aj Il'ja odišiel k Tosjke. A dokonca sa chce s ňou oženiť! A čo na nej vidí?!“*

Naozaj, prečo sa Il'ja zaľúbil práve do Tosjky? Vráťme sa k scéne, kedy začal Il'ja odprevádzať Tosju domov. Pri rozlúčke sa ju pokúsil objat'. A čo spravila ona? Vytrhla sa a skryla sa za dverami svojho domu. Ako na to zareagoval? *„Ako v škole!“* Iba jedna fráza, ale hovorí o mnohom. Il'ja stále viac a viac videl v Tosje dieťa. Il'ja začal chápať, že pred ním nestojí v milostných veciach skúsená dáma, ale naivné dieťa, ktoré môže bez námahy oklamať. Ale oklamať dôverčivého človeka je odporné, preto jej Il'ja už ďalej nedvorí preto, aby ju oklamal, ale preto, že mu spoločnosť tohto dievčat'a prináša radosť.

Po určitom čase má Il'ja stále radšej práve Tosinu detskú čistotu duše. Čo je to detská čistota duše? Je to stav, kedy človek verí, že ho nikto nemôže oklamať jednoducho preto, že sám nikdy nikoho neoklamal. Tosja si skutočne nevie predstaviť, ako niekto môže len tak niekoho zraďiť. Existuje čistota duše dosiahnutá človekom po dlhej dobe jeho úsilím očistiť dušu od hriechov, ktoré napáchal. A existuje aj taká čistota duše, kedy ešte človek nie je pohltený hriechom, nezmrzačil svoju dušu. Tosja ešte neklamala, nezrádzala, neublížovala iným a ani nechápe, ako sa to dá vôbec urobiť.

Existuje falošná krása, ktorá môže pritáhovať muža, okúzliť ho či donútiť ho vykonávať svoju vôľu. Ale od tejto krásy sa nerodí láska, ale žiadostivosť. Zároveň je tento druhý typ krásy úplne bezmocný. Anfiska z filmu to tiež pochopila, svojou koketnosťou nevyvolala lásku, ale žiadostivosť. Ona totiž nebola krásna, ale rozvrátená. Muži ju neľúbili, iba ju chceli použiť ako vec.

Skutočná ženská krása teda spočíva v čistote duše dievčat'a alebo ženy, ktorá nepozná hriech. Alebo sa dá povedať, že krása spočíva v celomudrii¹. Z tejto krásy sa potom môže narodiť skutočná láska.

Preložila Jana Kapralová

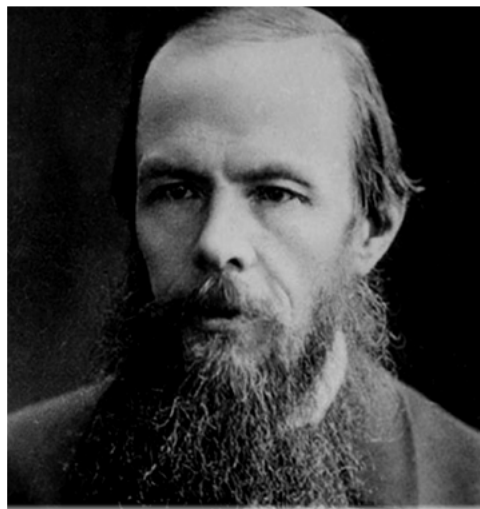
I. Šugajev: Odin raz na vsju žižn (zdroj: azbyka.ru)

¹ csl. duševná a telesná čistota (panenstvo)

ZAÚJÍMAVÉ ČÍTANIE VO SVETE

Keďže je medzi nami mnoho milovníkov kníh, v dnešnom čísle som sa Vám rozhodla ponúknuť článok, kde som vybrala autorov, vydavateľstvá a také knihy, ktoré dobre poznám a mám s nimi skúsenosti. Môj zoznam je vytvorený len informačne a určite odporúčam si spraviť vlastný názor. Keďže je toho, o čom by som chcela písať, veľa, článok rozdelím na viac častí. Začneme pekne postupne, a teda v dnešnom čísle sa budeme venovať autorom a knihám, ktoré nie sú duchovné, ale istým spôsobom sú prepojené s kresťanstvom. Ich autori totiž boli kresťania a v knihách cítia dobrotu a ľudskosť. Mnohé nižšie spomenuté knihy sú dokonca odporúčané aj starcami na hore Athos či inými duchovnými autoritami vo svete, ktorí sa o nich vyjadrili, že sa z nich treba učiť základným cnostiam, jednoduchosti ducha a predovšetkým láske. Kým Vám ich však predstavím, chcela by som sa na Vás obrátiť s prosbou, resp. ponukou. V blízkej budúcnosti sa s Božou pomocou budeme snažiť preložiť pár dobrých kníh aj do slovenčiny, a teda rada by som vyzvala tých z Vás, ktorí majú skúsenosti s prekladaním, možno študujú alebo len majú radi cudzie jazyky, alebo študovali slovenský jazyk a radi by robili korektúry, nech mi dajú vedieť na tento email mihalicova.tatiana1@gmail.com. Spoločnými silami by sme mohli toho preložiť oveľa viac.

Ako prvého by som Vám chcela predstaviť ruského spisovateľa **Fjodora Michajloviča Dostojevského**. Snád ho predstavovať ani netreba. Hoci nejde

priamo o duchovnú literatúru, Dostojevskij je pravdepodobne najznámejším pravoslávnyim spisovateľom na svete. Jeho diela ovplyvnili milióny čitateľov po celom svete. Je označovaný ako 'apoštol Západu', pretože práve prostredníctvom kníh tohto autora sa o Pravosláví dozvedeli oveľa viac aj na Západe. Osobne poznám príklady pravoslávnych kresťanov, ktorí sa ku Pravoslávniu dostali touto cestou. Medzi ne patrí aj duchovný našej farnosti, o. John vo Walsalle pri Birminghame a aj ďalší veriaci z nášho mesta. Medzi najznámejšie diela patria: *Zločin a trest*, *Bratia Karamazovovci*, *Idiot* a mnohé iné. V nich autor opisuje jednotlivé postavy veľmi podrobne, preukazuje sa ako skvelý psychológ, vyzdvihuje morálne hodnoty a vkladá kresťanské pozadie. Tieto diela sú našťastie vydané aj v slovenčine, takže nie je problém sa k nim dostať.

Ďalším celosvetovo uznávaným autorom je anglický spisovateľ **Charles Dickens**. Veril v Boha a dokonca napísal jedno dielo o živote Isusa Christa, ktorým sa snažil podeliť sa o svoju vieru s rodi-

nou a blízkymi. Lev Tolstoj a Fjodor Dostojevskij označili Dickensa za „veľkého kresťanského spisovateľa“. Práve jeho knihy odporúčajú starci z Athosu. Medzi tie najznámejšie patria napríklad *Oliver Twist*, *David Copperfield*, *Vianočná koleda*, *Kronika Pickwickovho klubu* a mnoho iných. Príbehy sú veľmi poučné, učia добрote a ľudskosti, preto sa odporúčajú pre začiatočníkov pred čítaním zložitejšej duchovnej literatúry.

Ešte Vám chcem predstaviť ďalšieho anglického spisovateľa, taktiež známeho v celom svete. Je ním **Clive Staples Lewis**, ktorý napísal viac ako 30 kníh, medzi ktoré patria knihy pre deti aj dospelých, napríklad *Listy skúseného diabla*, *Hovory o ne(obyčajnom) kresťanstve* a ďalšie. Tieto knihy stoja za prečítanie. Jeho najznámejším dielom je set kníh venovaný mladšiemu publiku s názvom *Kroniky Narnie*, z ktorej sa predalo už vyše 100 miliónov kusov po celom svete preložených do 47 jazykov. Dobrou správou je, že väčšina týchto diel vyšla aj v slovenčine. Tento autor bol formálnym ateistom a v istom čase u neho nastala veľká zmena. Stal sa kresťanom, a dokonca študoval aj teológiu. V jeho dielach je často schovaná kresťanská alegória. V Narnii napríklad jeden z hlavných postáv (lev) zomrie, pretože sa obetuje za druhých a nakoniec je vzkriesený.

Jedna z mojich srdcoviek je kniha o živote svätej princeznej Jelisavety, novej ruskej mučeníčky, od ruskej autorky **Lubov Millar**. Autorka vyrastala v Číne a bola dcérou ruských emigrantov. Jej dielo je neskutočne detailne prepracované a čitateľovi poskytuje náhľad do vnútra života tejto vznešenej a príkladnej svätej. Autorka v knihe uvádza napríklad aj roz-

hovory, teda listy, ktoré si svätá Jelisaveta písala so svojou starou mamou, anglickou kráľovnou Viktóriou. Opisuje aj to, ako sa postupne zoznamovala s Pravoslávím, až sa do neho úplne zalúbila a dospela k rozhodnutiu, že sa chce dať pokrstiť. Je zaujímavé, že jej manžel ju nikdy do tohto rozhodnutia nenútil, ale bol len vzorným príkladom. Mňa v knihe zaujalo napríklad aj to, že hoci rodičia svätej Jelisavety neboli pravoslávni, napriek ich vysokému spoločenskému postaveniu viedli veľmi bohumilý život, svoje deti

viedli k pokore a skromnosti, nenechávali ich na všetko využívať služobníctvo, ale naopak - učili ich láske k chudobnému národu, ako rodina navštevovali chorých v nemocniciach a pod. Samozrejme v knihe sú spomenuté aj nepríjemné udalosti spojené s vraždou cárskej rodiny, sestry svätej Jelisavety, svätej Alexandry, ich posledné dni a smrť. Kniha je veľmi dojemná a inšpiratívna, a myslím si, že každá žena sa z príkladu svätej Jelisavety má čo naučiť. Vyšla v ruštine, ale je preložená aj do ďalších jazykov.

POCHVALNÉ SLOVO CYRILLOVI A METODOVI

Pochvalné slovo Cyrilovi a Metodovi zachovalo sa v 17 rukopisoch 13. - 17. stor. Najstarší zachovaný text po prvý raz vydal z rukopisu Uspenského monastiera O. O. Bodjanskij (1865). Kritické vydanie pripravil najnovšie P. A. Lavrov: *Materialy po istorii voznikovenija drevn. slav. pis'mennosti*, Leningrad 1930.

Po smrti Metoda jeho žiaci začali uctievať pamiatku oboch bratov Konštantína-Cyrila a Metoda spoločne. Zdá sa, že ešte pred vyhnaním žiakov zostavil jeden z nich Pochvalné slovo k úcte oboch bratov. Obsahovo sa podstatne nelíši od oboch Životov.

... Prešli odtiaľ na západné krajiny zvestujúc slovo Božie v jazyku novom. A celý cirkevný zákon preložili z gréckeho im na ich jazyk oddali. Trojazyčníkov zlobu ponížiac zničili ako plevel zo pšenice odvrátiac, tí cirkvi čisté a svetlotvorivé žito oddali. V západných panónskych a moravských krajinách, ako slnce zasvietiac, mraky hriechov odoženúc, osvetlili písmenami a naučili učeníkov cirkevnému poriadku úplne. A tak beh dokončievajúc, dali sa na cestu rímsku, apoštolského prestolu pokloniť sa, vedúc so sebou na svätenie duchovné ovocie. To počujúc apoštolský Hadrián vyšiel im naproti ďaleko z mesta rímskeho, a tak ich prijal ako anjelov božích a učenie ich obľúbil si, ustanovil blahoslaveného Metoda na kňazstvo i učeníkov ich. Priblížil sa čas pokoj prijat' presväťému a preblazenému otcovi nášmu a učiteľovi Konštantínovi Filozofovi. Vidiac zjavenie od Boha o pokoji svojom, obliekol sa do čiernych šiat, i deň predpovedal pokoja svojho, prebýval do toho dňa, veseliac sa a sláviac Boha, a tak spočinul v Pánovi r. 6377 (869), a pripojil sa k ocom svojim, prorokom a apoštolom, mučeníkom a všetkým svätým. I položili ho v chráme svätého Klimenta, kde začali mnohé uzdravenia bývať od ctihodného hrobu jeho. Slepí hneď začali vidieť, neduživí uzdravovať sa, besy vychodiť. To uvidiac Rimania, viac sa pridali k sväteniu jeho. Posvätiac precťihodného a bohočestného Metoda na arcibiskupstvo, na stolec svätého Andronika apoštola, v Panónii, (jedného) spomedzi sedemdesiatich, pustili ho do krajín slovienskych učiť v jazyku ich, napíšúc tento list kniežatám krajiny tej, Rastislavovi i Svätoplukovi i Kocel'ovi: Hadrián, biskup, sluha všetkých sluhov božích. Sláva na výsostiach a na zemi pokoj, v ľuďoch dobrá vôľa. Keďže o vás počuli sme duchovné radosti, ktoré máte na spasenie. Posielame brata nášho ctihodného Metoda, vysväteného na biskupstvo do krajín vašich, ako ste prosili u nás, aby vás učil, do jazyka vášho prekladajúc knihy, aby sa vyplnilo slovo proroka, ktoré povedal : „Chváľte Pána všetky národy a pochváľte ho všetci ľudia“ (Ž. 16, 1), a: „Každý jazyk vyzná, že Isus Kristus (je) v sláve Boha Otca. Amen.“ (Filip. 2, 11). I v evanjeliu riekol Pán: „Posielam vám svojich učeníkov, idúc naučte všetky národy, krstiac ich v mene Otca i Syna i Svätého Ducha, naučiac ich zachovávať všetko, čokoľvek som prikázal vám, a hľa, ja s vami som vo všetky dni do skončenia veku. Amen.“ (Mat. 28, 19-20). „Vy však, deti milova-

né, počúvajte učenie Božie, ktoré v posledné časy dané bolo pre vaše spasenie, aby poučajúc sa rozumne, plod dôstojný ste vydali a prijmite veniec nevädnucci i v tomto svete i v prídúcom so všetkými svätými naveky. Amen.” Keď prišiel do krajín moravských, všetci ľudia s radosťou vyšli jemu v ústrety, a tak ho prijali ako anjela božieho. I otvorili sa oči slepých a uši hluchých počuli a jazyky zajakavých prehovorili o pokoji (Iz. 35, 5: 32,4), a ktorými ústami na studniach vzdávali boli prv obeť diabolské a na všetkých miestach urážali Boha, tak potom deti ich rozumné a nepoškvrnené služby Bohu vzdávajú za celý svet, a na každom mieste meno božie preslavuje sa v národe novom, ktorému zjavil sa kazateľ a apoštol nový, zasvietiac ako slnce, hmlu nevedomosti odháňajúc, a svetlom bohoporozumenia všetkým srdce presvietil, krotkosťou i sladkosťou všetkých k sebe láskou privábil, beh svoj skončil, vieru zachoval, chrámy piesňami okrášlil i spevmi duchovnými, a tak spočinul v Pánovi roku od stvorenia celého sveta 6394 (885), a pripojil sa k otcom svojim...

Dávid Horváth

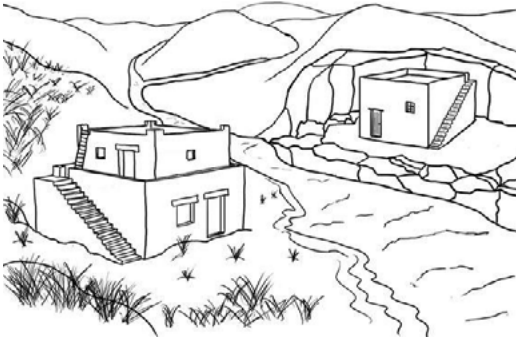
Zdroj: Peter Ratkoš: Pramene k dejinám Veľkej Moravy

OVĚČKA 5

DOM NA SKALE

DOM NA SKALE

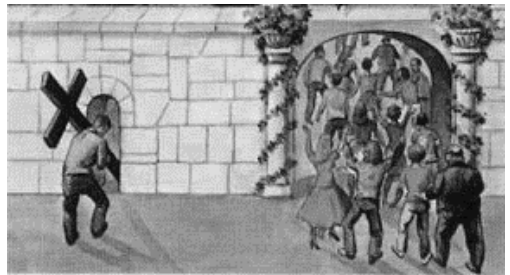
Raz rozprával Isus svojim učeníkom podobenstvo o dvoch staviteľoch:

„Každý, kto počúva tieto Moje slová a koná podľa nich, podobá sa múdreému mužovi, ktorý si postavil dom na skale. Keď prišiel

lejak a strhla sa víchrica, dom sa zatriasol, ale nespadol. Jeho základy pevne stáli na skale. Počúvajte Moje slová a stanú sa pre vás pevnou skalou. A každý, kto tieto Moje slová počúva, ale nekoná podľa nich, podobá sa hlúpemu mužovi, ktorý si postavil dom na piesku. Keď sa spustil dážď a prišla víchrica, domom zatriaslo a zrútil sa. Keby sa pridržal Mojich slov a pripomínal si ich, Boh by ho ochránil aj v čase veľkej búrky.“

TESNÁ BRÁNA

Vchádzajte tesnou bránou, lebo široká brána a priestranná cesta vedie do zatratenia a mnoho je tých, čo cez ňu vchádzajú. Brána, čo vedie do života, je tesná a cesta úzka a málo je tých, čo ju nachádzajú.

VYSVETLENIE PODOBENSTVA

Vchádzať tesnou bránou znamená s Božou pomocou prekonávať všetky pokušenia a ťažkosti, ktoré nás čakajú v našom živote. Nebáť sa a nereptať. Konat' skutky Bohu milé, aj keď to nie vždy bude ľahké.

Ǻ ǻ	a
Б б	b
В в	v
Г г	h
Д д	d
Ѡ ѡ ѣ	e, je
Ж ж	ž
С с	z
З з	z
И и	i, ji (j)
І і	i, ji
К к	k
Л л	l
М м	m
Н н	n
О о	o
П п	p
Р р	r
С с	s
Т т	t
У у ѣ, љ	u
Ф ф	f
Х х	ch
Ѡ ѡ	o, ó
Ѣ ѣ	ot
Ц ц	c
Ч ч	č
Ш ш	š
Щ щ	šč
ъ	-
ы	ruské y, poľské y
ь	-
Ѣ ѣ	i
Ю ю	ju
Ѡ ѡ	ja
Ѣ ѣ	ja, a
Ѡ ѡ	ks
Ѡ ѡ	ps
Ѡ ѡ	f, t
Ѡ ѡ	i(y), v, j

Učíme sa čítať a rozumieť

CIRKEVNOSLOVANSKÝ JAZYK (CYRILIKU)

Veľmi dávno sa na našom území v chrámoch slúžilo jazykom, ktorému ľudia nerozumeli, po latinsky. Preto sv. Rastislav požiadal o pomoc cisára Michala III. z Byzantskej ríše, a ten nám poslal vzdelaných mužov Cyrila a Metoda, ktorí zostavili písmo pre starosloviensky jazyk. Staroslovienčina (cirkevnoslovanský jazyk alebo cirkevná slovančina) bol prvý slovanský jazyk, ktorý nadobudol písanú podobu. Niektoré miestne pravoslávne cirkvi ho dodnes používajú ako cirkevný jazyk. Zachovali sa dve písma, ktoré vznikli v tej dobe:

HLAHOĽIKA

ⱮⱭ
 a b v g d e ž č z t l d, y
 ⱮⱭ
 k l m n o p r s t u f x
 ⱮⱭ
 š ts ť š šr o, e u l ye, ya yo yu
 ⱮⱭⱮⱭ ⱮⱭⱮⱭ ⱮⱭⱮⱭ ⱮⱭⱮⱭ ⱮⱭⱮⱭ ⱮⱭⱮⱭ ⱮⱭⱮⱭ ⱮⱭⱮⱭ ⱮⱭⱮⱭ ⱮⱭⱮⱭ
 ó ě yó yě ̆ ů

CYRILIKA

А Б В Г Д Е Ж З И Й К Л М Н О П Р С
 Т У Ф Х Ц Ч Ш Щ Ъ Ы Ь Ї Ю Я Ѧ Ѩ Ѫ
 Ѭ Ѯ Ѱ ѱ Ѳ ѳ Ѵ ѵ

- Prečítaj si citát z Biblie a nauč sa ho naspamäť.

Глѣеь гнѣвъхъ твоѣхъ пронзѣноутихъ безумныхъ: премудрый же
 скрываетъ по части.

*Hlupák všetok svoj hnev vyleje, ale múdry ho nakoniec v
 sebe utíši. Príslovia 29,11*

Bože, keď pri maličkostiach, ale aj veľkých veciach strácam
 nervy, pomôž mi zachovať si chladnú hlavu. V takých
 situáciách mi pripomínaj, aby som Ťa prosil o pomoc.

Úlohy pre škôlkarov

- Nauč sa pesničku o múdrom a hlúpom mužovi.
Vypočúť si ju môžeš na youtube.

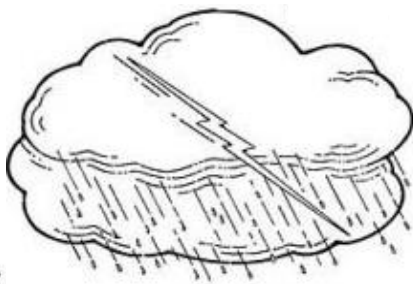

Čo vraví Písmo, na to pamätaj.
Čo vraví Písmo, na to pamätaj.
Čo vraví Písmo, na to pamätaj.
Dom na piesku nestavaj.

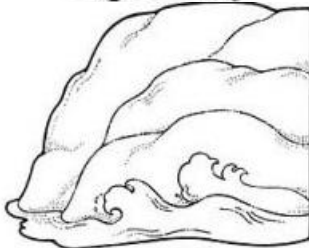
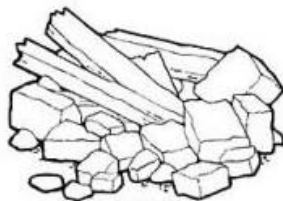
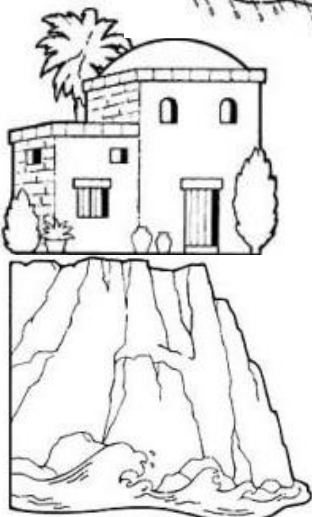
Keď dom tvoj základy v Bohu má.
Keď dom tvoj základy v Bohu má.
Keď dom tvoj základy v Bohu má.
Potom bude pevne stáť.

- Spoj slová z rámečkov so správnym obrázkom. Obrázky vyfarbi.

MÚDRY
MUŽ

HLÚPY
MUŽ

SKALA

BÚRKA

ZRÚCANÝ
DOM

DOM

PIESOK

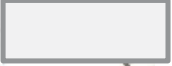
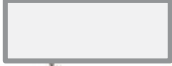
- Zakrúžkuj náradie potrebné na stavbu domu.

Úlohy pre školákov

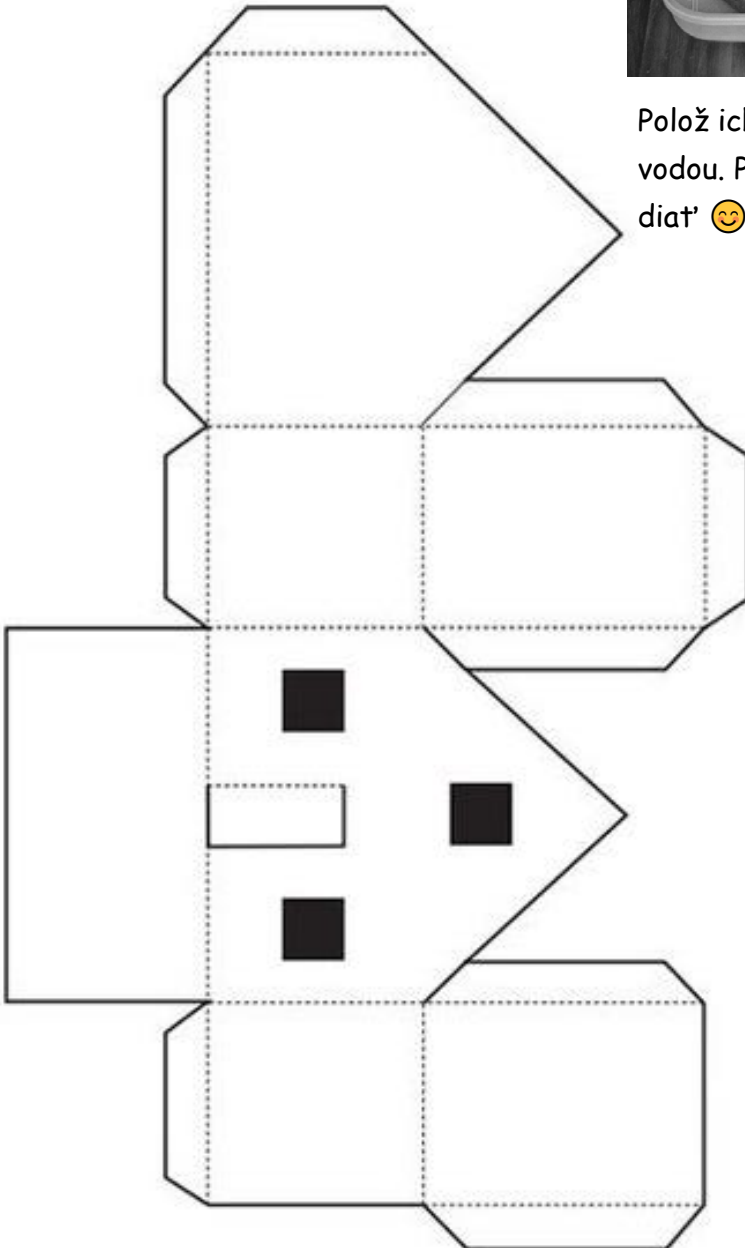
Vyfarbi na zeleno výroky v bublinkách, ktoré hovorí múdry človek a na červeno, ktoré hovorí hlúpy človek. Podľa cestičiek skontroluj, či si to urobil správne. Dopíš do okienok, ktorý z týchto mužov je hlúpy a ktorý je múdry.

- POKUS. Prefot' si túto stranu a vyrob si dva domčeky podľa šablóny. Jeden postav na kameň a druhý na piesok.

Polož ich do nádoby a zalej vodou. Pozoruj, čo sa bude diať 😊

SÚŤAŽ

Úloha pre škôlkarov

Dokresli obrázok a vyfarbi ho.

Vypracovanie
pošli do 20.5.2021
na e-mail:
ovecka.istina@gmail.com
Napíš svoje meno, vek,
adresu a cirkevnú obec.

Úloha pre školákov

Vyhľadaj si v Biblii (Evanjelium podľa Matúša 7,7-12) chýbajúce
slová a dopíš ich:

PROSTE A!
HĽADAJTE A!
KLOPTE A!
VŠETKO, ČO CHCETE, ABY ĽUDIA ROBILI
VÁM,.....!

Výhercovia súťaže za apríl:

Škôlkari: Timotej (4) PCO Košice, František (3) a Michaela (3) PCO Smolník

Školáci: Marína (8) PCO Ľubica, Aurel (7) a Tomáš (7) PCO Dolné Kočkovce

pripravila
diakonisa Natália

ROZHOVOR S JAKUBOM VOROBELŔOM (22 R.), PROFESIONÁLNÝM VÝROBCOM ZVONOV

Rodák z Chotče, okr. Stropkov, talentovaný zvonolejár, majster s bohatými vedomosťami. Vo svojom voľnom čase sa venuje výrobe chrámových zvonov tradičnou stredovekou technológiou z kvalitnej zvonoviny. Má ukončené štátne konzervatórium v Košiciach, aktuálne študuje v Banskej Bystrici na Univerzite Mateja Bela v odbore hudobná výchova – psychológia.

1. Zvony sú odpradávná najkrajšie mohutné hudobné nástroje. Čo Vás priviedlo k láske ku zvonom, ku zvonolejárskemu remeslu? Ako ste nadobudli zručnosti k tejto práci?

Zvony ma zaujali, keď som mal asi tak 4 roky. Túžil som potiahnuť lanom a zazvoniť si vo zvonici. Babka vo Vagrinci ma brávala do chrámu, kde som mal tú možnosť. Príťahovalo ma tajomno veží, no keď som mal veľakrát túžbu navštíviť nejakú zvonnicu, nechceli ma tam vpustiť... Tak sa postupne vo mne zrodila túžba vyrobiť si vlastný zvon. U nás odbor zvonolejár nie je a tak, ako samouk som svoje prvé pokusy o výrobu zvonov realizoval metódou pokus – omyl. Vo veku 13 - 14 rokov vznikali prvé pokusy s hlinou a postupne som skúmal, ako sa vyrába zvon. Tejto svojej záľube som obetoval všetok svoj voľný čas. Ako 15 ročný som na prvý pokus vyrobil svoj prvý zvon z mosadze, ktorý vážil 2kg.

2. Každý zvon je originálnym dielom s jedinečným charakterom, za ktorým sa ukrýva niekoľkomesačná práca. Zvon má srdce, zvuk, hýbe sa... Ako sa rodí taký zvon?

Proces výroby zvona začína obhliadkou priestorov, vytvorením rozpočtu, výberom alternatívy súzvuku tónov, tvaru a škály profilov. Následne sa robia výpočty, nákras profilu, stavanie a formovanie „jadra“ - vnútrajšku zvona. Vytvorí sa forma zvona - hlinený model, tzv. falošný zvon. Postupne cez voskovanie, nátery, modelovanie sa dostávame k „plášťu“ a korune zvonu. Je potrebné nakombinovať metalurgie v potrebnom pomere – bronz (zliatina medi a cínu). Zvuk zvona je daný jeho tvarom, hrúbkou steny a jeho rozmermi. Ideálne akustické vlastnosti zvona sa dosahujú čo najčistejšou zliatinou. Každý zvon oživuje srdce. Podobne ako aj pri ľudskom srdci, aj pri srdci zvona nie je jedno, ako silno srdce bije - nesmie biť príliš silno, ale ani slabo. Najšetrnejším variantom srdca zvona je tzv. lietajúce srdce s rovnou dubovou hlavicom zvona. Naopak - najnevhodnejšie riešenie zavesenia zvona je na kovovej lomenej hlavici s ťažkým padajúcim srdcom, ktoré rýchlo vybíja a poškodzuje zvon. Srdce by malo byť ručne vykované z mäkkého železa a zavesené na koženom remeni o závesné oko zvona. Posledná fáza je tavba zvona, ktorá prebieha pri teplote 1150°C. Po odliatí nasleduje chladenie a konečná fáza je otváranie, čistenie a samotná montáž zvona. Zdlhavý proces tejto výrobnej technológie umožňuje a zaručuje odliat' prirodzene bezchybný povrch zvona a hlavne bez následných povrchových úprav, čo vo výraznej miere prispieva k vysokej kvalite a životnosti zvonov. Reliéf zvona sa môže zdobiť ikonami, príp. rôznymi ornamentmi. Zvon má svoju zvonolejársku značku so sériovým číslom.

3. Koľko rôznych zvonov ste vyrobili počas svojej praxe? Aký bol najväčší zvon, ktorý ste mali možnosť odliat'?

Celkovo som vyrobil okolo 80 menších zvonov. V r. 2020 ma oslovil arcidekan, mitr. prot. Igor Kerekanič zo Sniny, a tak som vyrobil pre drevený chrám sv. Rastislava v Snine tri veľké zvony: menší v čest' sv. Jána Zlatoústeho s hmotnosťou 20 kg, väčší v čest' sv. Rastislava 50 kg a najväčší zvon v čest' prep. Jova Uhoľského, ktorý

váži 127 kg (s príslušenstvom až 180 kg).

Je to zatiaľ najväčší zvon, aký som vyrobil. Výroba tohto zvona bola pre nás veľkou výzvou po všetkých stránkach, od výroby veľkej formy až po stavbu našej novej výklopnej pece na bronz, v ktorej môžeme odlievať zvony do hmotnosti až 500 kg. Toto všetko bolo možné len vďaka duchovnému otcovi Igorovi Kerekaničovi, ktorý mi dal dôveru, za čo mu veľmi pekne ďakujem.

4. Kde všade prezentujete svoje zvonolejárske remeslo?

Najčastejšie sú to rôzne jarmoky a podujatia, na ktoré nás pozvú. Pre ľudí je vždy zaujímavé vidieť naživo odlievanie zvonov. Robíme tam zvony menších formátov, zväčša na rôzne pamätné a významné príležitosti. Na Slovensku sú najväčšie jarmoky: Radvanský - Banská Bystrica a Európske ľudové remeslo v Kežmarku. Svoju tvorbu prezentujem taktiež na svojej FB stránke „zvonolejárska dielňa“ a aktuálne sa pripravuje naša webová stránka.

5. Aký je Váš zvonársky sen do budúcnosti?

Mojím snom je odliat' pre niektorý pravoslávny chrám veľkú zvonkohru. Popritom by som si chcel zriadiť vlastnú zvonársku školu, kde by som učil jednotlivcov na nej zvonit'. Mám taktiež v pláne odliat' originálnu zvonkohru určenú na muzikoterapiu pre pomoc chorým deťom.

6. Zvony patria ku kultúrnemu kresťanskému dedičstvu každej krajiny, zaslúžia si náš obdiv a je potrebné ich chrániť. Čo by ste odkázali čitateľom a redaktorom časopisu Istina?

Snažiť sa šíriť osvetu, nehmotné kultúrne dedičstvo, aby sa malebné rusínske obce skultúrňovali a rozvíjali aj cez kvalitné zvony. Usilovať o zachovanie tradičného ručného zvonenia. Podporiť potenciál, talent a túžbu detí, mládeže pri ich záujme o zvony i samotné zvonenie.

Za rozhovor ďakuje Eva Kahancová

SVÄTÝ HIEROMUČENÍK VASIL MARTYSZ 21. 4. /4. 5.

Vasil Martysz sa narodil 20. februára 1874 v Tertyne, na juhovýchode Poľska. Jeho otec Alexander Martysz bol sudcom v Molczyciach neďaleko Pinsku, ktorý bol po odchode do dôchodku vysvätený za kňaza a pôsobil v miestnej farnosti. V roku 1884, keď mal Vasil desať rokov, sprevádzal svojho otca na výlete po New Yorku, kde sa stretol s aleutským biskupom Vladimírom. Ten si všimol Vasilov spev počas bohoslužby a predpovedal, že sa z neho stane kňaz, preto ho pozval do americkej diecézy.

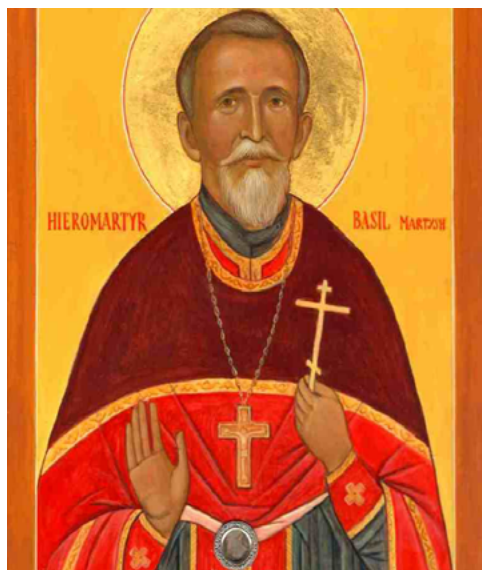
Keď sa Vasil rozhodol nasledovať svojho otca v kňazstve, nastúpil na seminár v Chelme, ktorého rektorom bol budúci moskovský patriarcha Tichon. Po absolvovaní seminára v júli 1899 bol Vasil vysvätený za diakona po tom, čo sa oženil s Oľgou Nowikovou. V decembri 1900 bol vysvätený za kňaza a s manželkou začali plavbu do New Yorku. Po príchode do USA bol o. Vasil pridelený na farnosť Afognak na území Aljašky. Tu postavil

Chrám Narodenia Presvätej Bohorodičky. Aby mohol slúžiť na svojej veľkopoľskej farnosti, cestoval kajakom a väčšinu času nebol doma. Napriek tomu naďalej učil na farskej škole. V týchto ťažkých časoch mu jeho manželka Oľga porodila dve dcéry. Z dôvodu tvrdého života na Aljaške a starostlivosti o vzdelávanie svojich dcér bol v roku 1906 o. Vasil prevezený späť do USA (Osceola Mills v Pensylvánii). Neskôr boli manželia požehnaní synom a dcérou. Pôsobili v Old Forge, Edmontone a kanadskom Vostoku. V roku 1912 sa vrátili do Poľska k príbuzným do Sosnowiec. Tu sa stal o. Vasil rektorom miestnej farnosti a učiteľom na dievčenskej strednej škole. Vypuknutie prvej svetovej vojny im však opäť narušilo život. Aby unikli z vojnového frontu, duchovenstvo bolo presunuté do bezpečia v Rusku. Uchýlili sa do monastiera Andronikov v Moskve. Po bolševickom prevzatí moci v roku 1919 im bolo umožnené ako poľským utečencom vrátiť sa do svojich starých sídiel v Poľsku.

V septembri 1919 o. Vasil dostal miesto na ministerstve obrany v náboženskom sektore, kde bol poverený záležitosťami týkajúcimi sa formovania pravoslávneho vojenského kňazstva. Kvôli novým povinnostiam sa presťahovali do Varšavy. V roku 1921 sa stal o. Vasil vedúcim vojenským duchovným a bol povýšený do hodnosti plukovníka. Paralelne s jeho vojenským povýšením ho Cirkev povýšila na protojereja. V tejto funkcii pokračoval, až kým z nej v roku 1936 neodišiel. O. Vasil sa tiež hlboko angažoval v záležitostiach poľskej cirkvi. Bol poradcom a priateľom Juraja (Jaraszewski), metropolitu Varšavy a celého Poľska. Po atentáte na metropolitu Juraja o. Vasil pokračoval vo svojej intenzívnej účasti na snahe o autokefality, ktorá sa získala v roku 1925. V rámci dvadsiateho piateho výročia svojej vysviacky (7. decembra 1925) bol vyznamenaný „Rádom Polonia Restituta“ za úsilie pri zabezpečovaní autokefality pre poľskú cirkev. Na začiatku 20. tých rokov o. Vasil aktívne organizoval pastoračnú službu medzi mnohými ukrajinskými utečencami, ktorí sa usadili v táboroch v Poľsku. Pridelil im o. Petra Bitona ako pomocného duchovného v tábore Aleksandrow Kujawski, navštívil internovaných a zabezpečil v táboroch chrámy. Na základe svojich znalostí ukrajinského jazyka slúžil 8. júla 1921 pred 5 000 veriacimi Božskú Liturgiu, čím výrazne vylepšil morálku internovaných. Po odchode z vládnej služby v roku 1936 o. Vasil s rodinou odišiel do civilu. Na dôchodok sa vrátili do svojho domovského regiónu Hrubieszowszcza. Ale invázia Nemecka do Poľska v roku 1939 spôsobila drastické zmeny v životoch ich rodiny. Okupáciou klesla kvalita života v dedine Teratyn. V

roku 1943 zomrela o. Vasilovi matka aj manželka Oľga. Rodina jeho najmladšej dcéry Heleny sa presťahovala do jeho domu, aby sa o neho starala. 4. mája 1945, v chaose posledných dní druhej svetovej vojny v Európe, bola ich domácnosť nemilosrdne napadnutá nezákonnými banditmi, ktorí spôsobili potrat jeho dcéry a ktorí zbili a mučili o. Vasila. Nakoniec ho zavraždili strelbou z pištole.

O. Vasil bol pochovaný najskôr na cintoríne v Teratyne, potom ho v roku 1963 znovu uložili na pravoslávny cintorín vo Varšave po boku svojej manželky Oľgy a jeho matky. Pred vyhlásením kanonizácie 20. marca 2003 boli Vasilove ostatky exhumované a umiestnené v Chráme svätého Jána Klimaka vo Varšave. Svätý Vasil Martysz je patrónom pravoslávnych kresťanov poľskej armády a jeho sviatok si pripomíname 4. mája.

Zdroj: <https://orthodoxwiki.org>,

Foto: <https://oca.org>

Zuzana Sadilková

POKÁNIE V DUCHOVNOM A LITURGICKOM ŽIVOTE PRAVOSLÁVNEHO KREŠTĀNA

„Kajajte sa a verte evanjeliu“ (Mk 1, 15). „Čiňte pokánie, lebo sa priblížilo Nebeské kráľovstvo“ (Mt 4, 17). Toto boli prvé slová, ktoré Isus Christos začal hlásať. A tieto slová nám prostredníctvom evanjelia hlása až do dnešných dní. Svätý Justín Popovič krásne hovorí, že nie je taký hriech, od ktorého by sa človek nemohol oslobodiť pokáním a kajúcou spoveďou. Každý z nás mal a samozrejme aj má niekedy pocit, že sa potrebuje z niečoho vyrozpávať. Často v sebe dusíme veci, ktoré ovplyvňujú náš duchovný život a nepriamo nás odsúvajú ďalej a ďalej, a to nielen od našich blízkych a priateľov, lebo sa s nimi nevieme porozprávať, odpustiť si a pochopiť jeden druhého, ale odsúvajú nás od chrámu, a čo je najsmutnejšie - a my si to častokrát ani neuvedomujeme - od Boha.

Svätý Ignatij Brjančaninov hovorí, že ak si si privodil hriešny návyk, potom sa častejšie spovedaj a skoro sa oslobodíš z hriešneho otroctva, a ľahko a radostne budeš kráčať za Pánom Isusom Christom. V dnešnej dobe je ťažké myslieť pri všetkých starostiach, ktoré nás sužujú, na chrám, na Christa, na modlitbu a na náš duchovný život, na pokánie. Ale práve v tomto období Veľkej štyridsiatnice, v období Veľkého pôstu, by sme mali nad naším spôsobom života možno pouvažovať a skúsiť si nájsť trochu času aj na náš duchovný život, pretože pôst bol vždy veľmi úzko spojený s pokáním.

Náš duchovný život nezávisí len od navštevovania chrámu, ale aj od toho, ako žijeme a ako sa správame k našim blíznym. Veľmi dobré je čítať Sväté Písmo, modliť sa a snažiť sa pristupovať na spoveď a k sv. Eucharistii. Dnes je to trochu ťažšie pri tejto pandémie, ale tá možnosť dohodnúť sa s kňazom tu je a je len na nás, ako sa popasujeme s našou možno lenivosťou, alebo odkladaním spovede na neskôr. Hriech

sa častokrát stáva našim ukazovateľom, a práve vtedy konáme tak, ako by sme za iných okolností nekonali a začneme sa hnevať, aj keď nemáme v podstate žiaden dôvod. Preto sa snažme pristúpiť k spovedi a následne prijať Telo a Krv Isusa Christa.

Zoberme si príklad bludného syna, ktorý premrhal celý svoj majetok, a aj napriek tomu dokázal nájsť si cestu späť k Otcovi a poprosiť o odpustenie. Pokánie a spoveď je víťazstvom nad sebou samým (sv. J. Popovič). Aby pokánie bolo ozajstné, musí byť skutočné. Svätý Kozmas Etolský hovorí: „Môžu ti odpustiť všetci duchovníci, patriarchovia, biskupi a celý svet, ale nebude ti odpustené, ak sa nebudeš kajáť skutočne.“ Keď sa nechceme vzdialiť od hriechu a zmeniť život, potom naše pokánie nie je ozajstné.

My sa častokrát koncentrujeme na vonka-

jšie veci, na pozemské, ktoré síce majú v našom živote miesto, ale nemali by sme sa na nich pozerat' ako na cieľ a zmysel života. Aj o tom sa Christos vyjadril celkom presne: „*Hľadajte najprv Božie kráľovstvo a jeho spravodlivosť, a všetko toto sa vám pridá*“ (Mt 6, 33). A svätý apoštol Pavel dodáva: „*Preto nechabujme. A hoci sa aj náš vonkajší človek ničí, náš vnútorný sa predsa obnovuje zo dňa na deň*“ (2 Kor 4, 16). My, pravoslávni kresťania, by sme si mali uvedomiť jednu vec, že všetkým bola daná rovnaká perspektíva večného života a účasti na Božom kráľovstve, a k tomuto cieľu máme kráčať spoločnou cestou spásy (Sk 16, 17). Mnohí túto cestu už prekonalí a sú pre nás svetlým príkladom ozajstnej kresťanskej duchovnosti. Sú to svätí Cirkvi.

Ctihodný jeroschimonach Josif (Litovkin) hovorí, že pokánie je vtedy skutočné, keď sa po ňom budeme usilovne snažiť žiť tak, ako je potrebné. Ak sa kajáme len preto, aby sme svoje hriechy povedali, no žiť ostaneme po starom, naše pokánie bude málo skutočné. Príprava na tajinu Eucharistie spočíva v ponorení sa do seba, v pôste a modlitbe. Pokánie znamená uvedomiť si, že sme hriešni, priznať si svoje chyby, oľutovať svoje hriechy a viac sa k nim nevracať. Takýmto spôsobom sa hriešnici zmenili na svätcov a mnohí porušovatelia zákona sa stali spravodlivými. Preto sa snažme aj teraz, v období Veľkého pôstu aj po ňom, pristupovať k sv. spovedi, vyznajme svoje hriechy a nehanbime sa, lebo pre Boha je aj ten najväčší hriech len kvapkou v mori.

Zdroje:

<https://www.pravoslavnekrestanstvo.sk/svati-a-starci-reci/32466/>

https://www.unipo.sk/public/media/36749/PBZ_2010_3.pdf

Ignacik Marek: Poučné slová svätých

Ignacik Marek: Poučenia starcov Optinskej pustovne

Pružinský Štefan: Pravoslávna duchovnosť

Mgr Daniel Havaj

Otázka: „Prečo pravoslávni kresťania nazývajú Syna Božieho Isus Christos, a nie Ježiš Kristus?“

Odpoveď: „Pomenovanie Božieho Syna menom Isus Christos sa u pravoslávnych kresťanov používa preto, lebo to takto zdedili od svojich predkov. Pomenovanie Isus Christos sa vyskytuje u Grékov, u všetkých slovanských národov ako aj u mnohých iných národov okrem Čechov, Slovákov a Poliakov nepravoslávnych vierovyznaní, ktorí prijali latinskú tradíciu, pod ktorej vplyvom sa vyvinulo aj pomenovanie Božieho Syna menom Ježiš Kristus.

Sv. bratia Cyril a Metod pri preklade Svätého Písma do staroslovienciny ponechali meno Isus Christos v gréckej podobe, a tak to u pravoslávnych kresťanov zostalo až dodnes. Okrem toho pomenovanie Isus Christos spolu s viacerými inými špecifickými slovami a výrazmi pomáha pravoslávny kresťanom na Slovensku aj inde udržiavať si svoju náboženskú identitu uprostred nepravoslávnej väčšiny, v ktorej žijú. Je to preto veľmi užitočná a prospešná tradícia, ktorá nám spolu s ostatnými pomôckami pomáha uvedomovať si svoju príslušnosť k pravej Cirkvi svojich predkov, k jej svätému pravoslávne mu učeniu a takto ľahšie rozlišovať a uchrániť sa pred pozmenenými učeniami a tradíciami iných vierovyznaní, ktoré už nie sú plnosťou pravdy, a preto neprivádzajú bezpečne a spoľahlivo k zdravému duchovnému životu. K podobnému cieľu nám pomáha aj špecifická podoba kríža, bohoslužobných oblečení, architektúry, bohoslužobného jazyka, vonkajšieho vzhľadu kňazov atď.

Tieto veci nie sú podstatou našej viery, ale pomáhajú na ceste k podstate a v tom je ich hodnota a význam. Svätý Nikolaj Srbský v tejto súvislosti hovorí: „Možno povieť, že sú to všetko iba maličkosti. Áno, sú to bez pochyb maličkosti. V porovnaní s dušou kresťana sú (napríklad) odev a brada nevýznamné veci. Lenže celý náš život je zložený aj z nevýznamných, aj z významných vecí. A naša viera je už taká slabá a maličká, že aj maličkosti jej môžu škodiť alebo pomáhať... Prečo by Christa milujúci kňazi mali... zanedbávaním „nevýznamných“ vecí oslabovať to, čo je v duchovnom živote a napredovaní významné?“ Sv. mučeníka Polykarpa Smyrnského, učeníka sv. apoštolov, napríklad nútili nazvať cisára slovom „Kýrios“ (v preklade Hospodin alebo Pán), čiže rovnakým titulom ako Boha. Doslova sa ho opýtali: „Čo zlé je v tom, aby si povedal Hospodin Cisár!... a vďaka tomu zostal nažive?“ On chvíľu mlčal a potom povedal: „Ja nemám v úmysle urobiť to, čo mi radíte,“ a bol za to usmrtený. V tom istom duchu vznikla tradícia aj v našom bohoslužobnom jazyku nazývať Boha Hospodom a človeka Hospodinom. Tiež v slovenčine sa medzi niektorými pravoslávny mi ľuďmi rozšírila tradícia rozlišovať medzi Bohom a ľuďmi a nazývať Boha Hospodinom a človeka pánom. Tiež v anglickom bohoslužobnom jazyku pravoslávnej Cirkvi sa nehovorí mister Christos, ale Lord Christos a pomenovanie mister sa používa iba pre ľudí - pre ľahšie rozlišovanie.

S láskou

protojerej Štefan Pružinský, ml.

Zdroj: bpm.orthodox.sk

LÁSKA

44). Láska k nepriateľom je to najhlavnejšie, čím sa odlišuje kresťan od ostatných ľudí. Poniektorí chcú zlo zničiť zlom, ale to sa im nikdy nepodarí, ba naopak, hriech sa takýmto spôsobom iba zväčšuje. Premôcť zlo je možné iba dobrom. Preto Boh poslal dvanásť apoštolov ako ovce medzi ohromnú svorku vlkov, t. j. pohanský svet, nad ktorým zvíťazil. Ako? Iba láskou. Keď ich vysielal, povedal im: „*Podľa toho poznajú všetci, že ste moji učeníci, keď sa budú vzájomne milovať*“ (Jn 13, 35).

Ak nemáme lásku, nie sme Božie deti, ale deti diabla, pretože vtedy v nás prebýva „démon“, ktorý nás núti robiť zlo. Našou úlohou je očistiť svoju dušu od zloby a naplniť ju láskou a vtedy sa ako dobrá nádoba stane príbytkom raja, kde prebýva aj Boh a naplní ju nebeskou radosťou a milosťou. Svätí otcovia vravia: „*Ó, raj! Ani slovami sa nedá vyjadriť; ani um nemôže pochopiť; čo Boh pripravil pre tých, ktorí Ho milujú*“ (por. 1 Kor 2, 9). Ak jediná sladká kvapka z raja padne do mora, všetka voda sa osladí. Ak takáto kvapka padne z raja do pekla, oheň uhasne, utrpenie prestane, a peklo sa zmení na raj. Dokonca jediný rajský kvietok má oveľa väčšiu hodnotu ako celá naša zemeguľa. A všetci ľudia, ak by počuli nádherný anjelský spev, rozplývali by sa v láske. A takúto lásku pripravil Boh pre tých, ktorí Ho milujú.

Zdroj: S. Lavrov, Lebo s nami Boh

Kamil Kurták

VYROBTE SI OVEČKU

Dnes vám ukážem postup, ako si môžete vyrobiť ovečku.

ČO BUDETE POTREBOVAŤ:

Kartón, vatové tampóny, ceruzku (čiernu fixku), lepidlo, nožnice, lepiace oči

POSTUP:

- Na kartón si nakreslite a vystrihnite 2 ovečky (na jemné upravenie hrán môžete použiť aj pilník na nechty). Potom ich zlepte dokopy (nezlepte však nohy).
- Ovečky nalepte oči.
- Vatové tampóny natrhajte na malé kúsky a postupne ich lepte na jej telo a hlavu (ako vidíte na obrázku).
- Na záver jej čiernou fixkou nafarbíte kopytá a domaľujte jej tvár (ja som jej dokreslil iba ústa). Môžete jej zaviazať mašličku alebo jej priviazať zvonček.

Poznámka: Veľkosť ovečky môže byť rôzna.

Alex Bromberger

PS: postup výroby si môžete pozrieť na fotografiách na poslednej farebnej strane.

PANCAKOVA POLYVKA

Ingredienciji: pancaký (jarc'ový krupý), morkov, petruška, karelab, hrybý, banduročký, cibul'ka, ol'ij, sil', čornýj poper, červena papryka.

Postup: Napared dame varyty pancaký (treba ich povaryty dovše). Kto choče, može prýdaty ku pancakom i hrybý. Všítku zelenynu narižeme na kocký. Prýdame ku povareným pancakom i hrybom. Nakonec zrobyme zapražku z cibul'i i ol'ija a prýdame červenu papryku. Dochutyme soľov, čorným poprjom a možeme zvercha posýpaty petruškov.

KÝSNUTÝJ PUDINGOŠ

Ingredienciji: Na kisto: 900 g hladkoj muký, 100 g poroškovocho cukru, 1 drižďa, 400 ml sojovoho moloka, 5 PL ol'ija, 1 vanilkovýj cuker, 1 porošok do pečiva, ložečka soľi, decko vodý

Do plnký: 500 ml sojovoho moloka, 2 čokoladový pudingý (porošok), 4 PL kakaa, 250 g kryštal'ovoho cukru, 250 g palmarinu

Postup: Zo sojovoho moloka, cukru a pudingovoho porošku zvaryme hustýj puding. Kid' kus výcholodne, vmišame do ňoho palmarin a kakao, dobri zmišame a ochabyme výcholodnuty. Ingredienciji na kisto výmisyme a zochabyme kýsnuty 30 - 40 mynut. Výkysnute rozďilyme na 6 častej. Výformujeme buchtícký. Počekame žebý kus pidkýsly. Každú buchtícku rozvaľkame na obdľžnik, napovnyeme plnkov a zrobyme zakručanyký. Potím splítame po 2 zakručanyký do kosý. Výjduť nam 3 spletencý jaký dame na výmaščenjy pekač potertýj ol'ijom. Prýkrýjeme ut'erkov a zochabyme pidkýsnuty asi piv hodyný. Zvercha potreme ol'ijom. Pečeme pri teploti 170 stupňiv 30-40 mynut.

OBSAH

Príhovor.....	3
Istinkáči na trangáči.....	4
Život mladého človeka.....	6
Pravoslávna rodina.....	8
Pravoslávie vo svete.....	11
Pramene.....	13
Ovečka.....	15
Rozhovory.....	23
Novodobí svätí.....	26
Liturgické okienko.....	28
Pýtate sa.....	30
Študentské práce.....	31
Tvorivé dielne.....	32
Pôstna kuchárka.....	33

Jana Kapralová
redaktorka

...a každý mesiac uvidíte iného
z nás, tvorcov Vašej Istiny:-)

Obálka: Detičky našej redaktorky Taňky, Anglicko

Strana 2: Istinkáči na trangáči

Strana 35: Fotopostup - Tvorivé dielne, str. 32.

Strana 36: Paschálny fotopozdrav redakčného tímu Istina

ISTINA - Mesačník Bratstva pravoslávnej mládeže na Slovensku – SYNDESMOS.

Redakčná rada: Marína Bachledová, Alex Bromberger, Jana Gubová, Daniel Havaj, David Horváth, Eva Kahancová, Jana Kapralová, Ludvig Kináč, Petra Petrisková, Zuzana Sadilková, Juliána Savčáková, Natália Spišáková, Tatiana Vasiliou Mihaličová, Jaroslava Žáková, Šéfredaktor: Kamil Kurták

Korektúra: Jana Gubová

Grafik: Jaroslav Smoleň

Technický redaktor: jerej Miroslav Guba

Pokladník: Anton Sorokáč

Ročník XXVI/2021. ISSN 1335-6739. Číslo indexu: EV 3633/09.

Vychádza 12-krát do roka.

Vydavateľ: Bratstvo pravoslávnej mládeže na Slovensku – SYNDESMOS. IČO 17 075 947

Adresa redakcie: Bayerova 8, 080 01 Prešov

e-mail: istina12@gmail.com

web: www.bpmorthodox.sk/istina

IBAN: **SK928330000002401561588**

Ročný príspevok 6 € + poštovné, uviesť krátke meno odosielateľa

Cirkevne schválené. Za obsah príspevkov zodpovedajú autori.

Uzávierka prijímania príspevkov je vždy 10. deň v mesiaci.

Dátum vydania: apríl 2021

Tlač: GRAFOTLAČ Prešov

